

2. Дичківська І. М., Поніманська Т. І. М. Монтессорі: теорія і технологія. Київ : ВД «Слово», 2006. 304 с.
3. Ільченко А. М. Зміст і напрями освіти дітей з особливими потребами гуманістичної педагогіки М. Монтессорі. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць. Вип. 9 (2017). 2017. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/552/1/Стаття%20Ільченко%20А.М..pdf>
4. Монтессорі М. Метод научной педагогики, применимый к детскому воспитанию в Домах ребенка: Пер. с итал. Москва, 1993а. 190 с.
5. Монтессорі М. Помогі мне это сделать самому / Сост., вступ. стаття М.В. Богуславский, Г.Б. Корнетов. Москва: Издат. Дом «Карпуз», 2001. 272 с.
6. Монтессорі М. Руководство к моему методу: Пер. с итал. Москва, 1993б. 64 с.
7. Монтессорі М. Самовоспитание и самообучение в начальной школе. Киев, 1995. 108 с.
8. Сорокова М. Г. Система М. Монтессорі: Теория и практика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Изд. Центр «Академия», 2003. 384 с.
9. Grundgedanken der Montessori – Pädagogik / Hg. Von P. Oswald u. G. Schulz – Benesch.– Freiburg; Basel; Wien, 1990. S. 31.
10. Montessori M. Psychoarithmetik: die Arithmetik dargestellt unter Berücksichtigung kinderpsychologischer Erfahrungen während 25 Jahren. Deutsche Erstausgabe der spanischen Originalausgabe von 1934. Zurich, 1989. S.41.

References:

1. Dichkivs'ka, I. M. (2016). Pedagogika M. Montessori: vikliki suchasnosti [Pedagogy of M. Montessori: challenges of modernity]. Rivne: Volins'ki oberegi [in Ukrainian].
2. Dichkivs'ka, I. M., Ponimans'ka, T. I. (2006). M. Montessori: teoriya i tehnologija [M. Montessori: theory and technology]. Kiiiv : VD «Slovo» [in Ukrainian].
3. Il'chenko, A. M. (2017). Zmist i napryami osviti ditej z osoblivimi potrebami humanistichnoi pedagogiki M. Montessori [The content and directions of education of children with special needs of humanistic pedagogy M. Montessori]. Aktual'ni pitannja korekciynoi osviti (pedagogichni nauki) - Current issues of correctional education (pedagogical sciences), 9 (2017). Retrived from <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/552/1/Statija%20Il'chenko%20A.M..pdf> [in Ukrainian].
4. Montessori, M. (1993). Metod nauchnoj pedagogiki, primenimyj k detskomu vospitaniju v Domah rebenka [Method of scientific pedagogy applicable to children's education in orphanages]. Moskva [in Russian].
5. Montessori, M. (2001). Pomogi mne jeto sdelat' samomu [Help me to do it myself]. Moskva: Izdat. Dom «Karapuz» [in Russian].
6. Montessori, M. (1993). Rukovodstvo k moemu metodu [Guide to my method]. Moskva [in Russian].
7. Montessori, M. (1995). Samovospitanie i samoobuchenie v nachal'noj shkole [Self-education and self-education in primary school]. Kiev [in Ukrainian].
8. Sorokova, M. G. (2003). Sistema M. Montessori: Teoriya i praktika [Montessori system: Theory and practice]. Moskva: Izd. Centr «Akademija» [in Russian].
9. Grundgedanken der Montessori – Pädagogik / Hg. Von P. Oswald u. G. Schulz – Benesch.– Freiburg; Basel; Wien, 1990. S. 31.
10. Montessori M. Psychoarithmetik: die Arithmetik dargestellt unter Berücksichtigung kinderpsychologischer Erfahrungen während 25 Jahren. Deutsche Erstausgabe der spanischen Originalausgabe von 1934. Zurich, 1989. S.41.

УДК 373.2.091.212:[001.891:5]::004(045)

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-520-530](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-520-530)

Панченко Оксана Олександрівна аспірантка кафедри дошкільної освіти, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, вул. О. Дашкевича, 24, м. Черкаси, 18000, тел.: (047) 231-72-83, <https://orcid.org/0000-0001-8911-7544>

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО- ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті проаналізовано дефініції понять «критерії» та «показники». Зокрема, згідно проблеми дослідження, визначено, що критерії мають якісну характеристику, що дозволяє простежити динаміку у рівнях професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Тоді як показники професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій характеризуються конкретністю та являються частиною критерія, які, в свою чергу, й дозволяють проводити діагностичний етап дослідження.

Визначення критеріїв та показників професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій відбувається у відповідності до чинних Стандартів вищої освіти (Стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти), Професійного стандарту за професією «Вихователь закладу дошкільної освіти») та Національної рамки професійних кваліфікацій; відповідності теоретичних знань та практичних умінь майбутнього вихователя до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій; сформованості у майбутніх вихователів потреби у професійному розвитку, самоосвіті та самовдосконаленні.

Таким чином, згідно результатів науково-педагогічних пошуків було виокремлено наступні критерії: спрямованість на активну підготовку майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ; розуміння сутності готовності до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ; саморегуляція підготовки до формування природничо-дослідницьких умінь

у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ; здатність до рефлексії та оцінювання особистісно-професійної готовності до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ й відповідні до них показники професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: майбутній вихователь, критерії, показники, підготовка майбутніх вихователів, формування природничо-дослідницьких умінь, діти старшого дошкільного віку, засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

Panchenko Oksana Oleksandrivna Postgraduate student at the Department of Preschool Education, Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, O. Dashkevich St., 24, Cherkasy, 18000, tel.: (047) 231-72-83, <https://orcid.org/0000-0001-8911-7544>

CRITERIA AND INDICATORS OF PROFESSIONAL READINESS OF FUTURE EDUCATORS TO THE FORMATION OF NATURAL- RESEARCH SKILLS OF ELDERLY PRESCHOOL CHILDREN BY MEANS OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Abstract. The article analyzes the definitions of «criteria» and «indicators». In particular, according to the research problem, it is determined that the criteria have a qualitative characteristic, which allows to trace the dynamics in the levels of professional readiness of future educators to the formation of natural-research skills of elderly preschool children by means of information and communication technologies. While indicators of professional readiness of future educators to the formation of natural-research skills of elderly preschool children by means of information and communication technologies are characterized by specificity and are a part of the criteria, which, in turn, allow to conduct the diagnostic stage of the research.

Determining the criteria and indicators of professional readiness of future educators to the formation of natural-research skills of elderly preschool children by means of information and communication technologies takes place in accordance with the current Standards of Higher Education (Standard of Higher Education in Specialty 012 Preschool Education for the First Bachelor Level of Higher Education and Standard of Higher Education in Specialty 012 Preschool Education for Specialty 012 Preschool Education for the Second Master's Level of Higher Education), Professional standard for the profession «Educator of preschool education») and the National Framework of Professional Qualifications correspondence of theoretical knowledge and practical skills of the future educator to the formation of natural-research skills of elderly preschool children by means of information and communication technologies; formation of future educators' needs for professional development, self-education and self-improvement.

Thus, according to the results of scientific and pedagogical research, the following criteria were identified: focus on active training of future educators to the formation of natural-research skills in elderly preschool children by means of information and communication technologies; understanding the essence of readiness to the formation of natural-research skills in elderly preschool children by means of information and communication technologies; self-regulation of training to the formation of natural-research skills in elderly preschool children by means of information and communication technologies; ability to reflect and assess personal and professional readiness to the formation of natural-research skills in elderly preschool children by means of information and communication technologies and corresponding indicators of professional readiness of future educators to the formation of natural-research skills of elderly preschool children by means of information and communication technologies.

Keywords: future educator, criteria, indicators, readiness of future educators, formation of natural-research skills, elderly preschool children, information and communication technologies.

Постановка проблеми. Важливим аспектом педагогічного дослідження є діагностика початкового рівня знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти й результативності організації освітнього процесу, що безпосередньо впливає на нього. Аналіз та визначення рівнів професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій здійснюється через визначені критерії та їх показникам, а отже, виникає потреба в їх дефініції та обґрунтуванні.

Однак, варто відмітити, що в педагогічній науці відсутні єдині критерії та показники, що дозволяють провести моніторингові дослідження професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Тоді як результати аналізу науково-педагогічних джерел вказують на їх багатогранність та неоднозначність.

Виокремлення критеріїв та показників дозволить обґрунтувати особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій, створити діагностичний інструментарій та перевірити дієвість заходів, обраних нами в розрізі порушеної проблеми. На вирішення цієї проблеми й зорієнтовані наші наукові пошуки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить про те, що досліджувана проблема вивчається науковцями з різних аспектів. Зокрема, теоретична ретроспектива готовності майбутнього вихователя до здійснення дослідницької діяльності у закладах дошкільної освіти представлена у дослідженнях Ю. Волинець [1], готовність майбутніх

вихователів до організації експериментування дітей старшого дошкільного віку знаходить своє місце у роботах Н. Маргіти [2], тоді як дослідники І. Мардарова [3] та О. Чекан [4] розкривають теоретичні аспекти готовності майбутніх вихователів до використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій в умовах ЗДО. Однак, проблема готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій залишається розкритою не в повному обсязі.

Мета статті – визначення та обґрунтування критеріїв та показників професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Діагностика рівнів готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій відбувається згідно з визначених критеріїв та показників. Саме вони дозволяють оцінювати результативність освітнього процесу відповідно до порушеної нами проблеми та дозволяють за результатами проміжного контролю (усного опитування, тестування, самостійної роботи, практичної перевірки тощо) вносити корективи на різних етапах освітньої діяльності.

Зазначимо, що поняття «критерій» трактується як мірило вірогідності людських знань, їхньої відповідності об'єктивній дійсності [5]. У науково-педагогічній літературі це поняття розглядається як: ознака, за якою здійснюється порівняльна оцінка досліджуваного явища чи сукупність ознак досліджуваного явища, що підлягають оцінці [6]; оцінка різних аспектів досліджуваного явища, яка дозволяє визначити його стан в динаміці [7, с. 123]. Ми, у свою чергу, розглядаємо поняття «критерії готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій» як якісну характеристику, що дозволяє визначити та простежити динаміку у рівнях готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Як відомо з досліджень А. Гуржій [8], І. Підласого [9], Р. Торчевського [7] до будь-якого критерію характерна наявність показників, що дозволяють конкретизувати вимірник критерію та робить його можливим для ідентифікації, оцінки та фіксування. Таким чином, поняття «показник» характеризується конкретністю, як частина критерія, та діагностичністю, як умова для здійснення оцінки критерія. З огляду на це, вважаємо, що критерії та показники є взаємопов'язаними, адже кількість показників залежить від того, настільки якісно він характеризує прийнятий критерій і навпаки.

Визначення критеріїв готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій зводяться до наступних показників:

- відповідність чинним стандартам (зокрема: Стандартів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта (освітній ступінь «бакалавр» [10] та «магістр» [11]), Професійного стандарту за професією «Вихователь закладу дошкільної освіти» [12]) та професійній кваліфікації (Національна рамка професійних кваліфікацій [13]) з визначеними характеристиками;

- відповідність теоретичних знань та практичних умінь майбутнього вихователя до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій;

- сформованість у майбутніх вихователів потреби у професійному розвитку, самоосвіті та самовдосконаленні.

Аналіз науково-педагогічних джерел доводить, що критерії та показники готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій характеризуються багатогранністю та неоднозначністю. Так, у структурі професійної підготовки майбутніх вихователів, дослідницею Т. Теличко було виокремлено критерії та показники фахової готовності майбутніх вихователів, серед яких: мотиваційно-ціннісний, теоретико-когнітивний, практично-діяльнісний, особистісно-рефлексивний [14, с. 99]. Поряд з цим, Ю. Волинець, критерії та показники готовності майбутнього вихователя до здійснення дослідницької діяльності у ЗДО об'єднує в мотиваційний, змістовно-процесуальний та виконавський (дослідницький) [1, с. 46]. За Н. Маргітою, до критеріїв готовності майбутніх вихователів до організації експериментування дітей старшого дошкільного віку відносяться: пізнавально-змістовий, когнітивний, мотиваційний, рефлексивно-оцінний, операційно-діяльнісний, креативний [2, с. 156].

Питання готовності майбутніх вихователів до використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій в умовах ЗДО знаходить своє висвітлення в роботах І. Мардарової, яка пропонує визначати готовність майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності через такі компоненти, як: когнітивний, мотиваційний та операційний [3, с. 65]. Цінними для нашого дослідження є результати наукових розвідок О. Чекан, яка серед критеріїв та показників сформованості професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних технологій виокремлює когнітивно-інформаційний, діялісно-інформаційний та інформаційно-управлінський [4, с. 59].

Вважаємо, що найбільш ґрунтовними та об'єктивними критерії та показники визначені Н. Маргітою [2], проте, наукові погляди дослідниці більшою мірою покликані оцінювати рівень готовності майбутнього вихователя до формування дослідницької діяльності дошкільників (відповідно і дослідницьких умінь) та не відображають готовність майбутніх вихователів до впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. Натомість, критерії та показники готовності майбутніх вихователів до використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності більшою мірою розкрито у дослідженнях О. Чекан [4].

Варто відмітити, що представлені комплекси критеріїв дозволяють оцінювати готовність майбутніх вихователів до організації дослідницької та експериментальної роботи дошкільників, а також готовність майбутніх вихователів до використання у своїй професійній діяльності інформаційно-комунікаційні технології. Однак, зважаючи на таку багатогранність моніторингу виникає необхідність розробки комплексної системи оцінювання готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Тож, вважаємо за необхідне виокремити та розробити оптимальні критерії та показники моніторингу досліджуваного явища (табл.1).

Таблиця 1.

Компоненти, критерій та показники готовності майбутнього вихователя до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій

Компоненти	Критерії	Показники
Мотиваційно-ціннісний компонент	«Спрямованість на активну підготовку формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ»	Наявність у майбутніх вихователів професійних мотивів до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ; спрямованість на використання засобів ІКТ у роботі з дітьми старшого дошкільного віку.
Когнітивний компонент	«Розуміння сутності готовності до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ»	Наявність усвідомлених знань з теоретико-методологічних засад формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ; знання способів розробки засобів ІКТ для роботи з дітьми старшого дошкільного віку; обізнаність щодо можливостей використання засобів ІКТ майбутніми вихователями у роботі з дітьми старшого дошкільного віку.
Практично-діяльнісний компонент	«Саморегуляція підготовки до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ»	Здатність до самостійної розробки засобів ІКТ з метою вирішення професійних завдань; досвід саморозвитку та презентації власних досягнень із питань формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ; активне використання засобів ІКТ під час формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку та саморозвитку.
Особистісно-оцінювальний компонент	«Здатність до рефлексії та оцінювання особистісно-професійної готовності до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ»	Здатність до оцінювання результатів власної професійної діяльності у формуванні природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ; здатність демонструвати та популяризувати власний досвід використання засобів ІКТ в інформаційно-комунікаційному освітньому просторі.

Коротко розглянемо та охарактеризуємо критерії та показники готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ.

Діагностика мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій здійснюється за критерієм «спрямованість на активну підготовку формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ». За нашими переконаннями, саме мотив та ціннісні орієнтири є рушійною силою професійного розвитку особистості, що пов'язаний з прагненням майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Виокремлення цього критерію обумовлюється й тим, що дозволяє здійснювати моніторинг пізнавальних мотивів майбутніх вихователів (прагнення до навчання впродовж життя, здобуття самоосвіти), професійних цінностей (позитивне ставлення до набуття педагогічного досвіду та обмін досвідом з вітчизняними та зарубіжними колегами), інтересів (зокрема до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку, використання в професійній діяльності та саморозвитку засобів інформаційно-комунікаційних технологій), професійних потреб (потреба в професійному саморозвитку, самовдосконаленні та самореалізації).

З огляду на вище зазначене, показниками критерію «спрямованість на активну підготовку формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ» є: наявність у майбутніх вихователів професійних мотивів до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій; спрямованість на використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дітьми старшого дошкільного віку; прагнення до професійного саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації.

Наступним компонентом визначення готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій виділяємо когнітивний компонент. Виокремлений компонент дозволяє з'ясувати наявні теоретико-педагогічні знання майбутніх вихователів щодо формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій; здатність до вибору ефективних методів, форм та засобів організації освітнього процесу в умовах закладу дошкільної освіти; здатність до розробки засобів інформаційно-комунікативних технологій для вирішення педагогічних завдань, що пов'язані із формуванням природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку.

Для майбутніх вихователів важливо знати переваги та недоліки застосування різноманітних методів, форм та засобів навчання на всіх етапах освітнього процесу, що сприяють формуванню природничо-дослідницьких

умінь дітей старшого дошкільного віку, усвідомлювати їх інтеграційні та адаптаційні можливості, що дозволяють реалізовувати диференційований та особистісно-орієнтований підходи в навчанні, знання щодо креативного та творчого використання методів, форм та засобів навчання у власній педагогічній діяльності. Поряд з цим, майбутній вихователь має мати комплекс знань, що дозволить самостійно розробляти та використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій для роботи з дітьми старшого дошкільного віку, розуміти важливість обміну практичним досвідом та матеріалами серед педагогів закладів дошкільної освіти поширюючи при цьому власні навчально-методичні розробки.

Показники критерію «розуміння сутності готовності до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ» дозволяють діагностувати наявність у майбутніх вихователів фундаментальних знань для ефективної організації різних видів пізнавальної діяльності дошкільників з метою формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій, вибору відповідного навчально-методичного інструментарію, знання потенційних можливостей використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти, особливостей їх розробки та можливостей популяризації серед педагогів в Україні та закордоном.

Надзвичайно важливим структурним компонентом готовності майбутнього вихователя до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій є практично-діяльнісний компонент, що діагностується за критерієм «саморегуляція підготовки до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ». Вважаємо, що діагностика готовності майбутнього вихователя за вказаним критерієм дозволить проектувати процес формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку, що проявляється у здатності ставити мету, визначати цілі навчання й на основі них організовувати різні види діяльності дітей старшого дошкільного віку, при цьому, ініціюючи та активно впроваджуючи засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

Важливе місце відводиться діяльності майбутнього вихователя в інформаційно-комунікаційному освітньому просторі, що характеризується вмінням використовувати можливості інтернет ресурсів для вирішення професійних завдань; здатністю використовувати освітні платформи та освітні портали, форуми, блоги для вдосконалення професійних умінь та навичок формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Отже, показниками критерія «саморегуляція підготовки до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ» виступають: активне використання засобів інформаційно-комунікаційних

технологій з метою формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку; прояв творчості та креативності під час розробки засобів інформаційно-комунікаційних технологій та використання їх інтеграційних можливостей під час формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку; здатність до самоосвіти та саморозвитку цілеспрямовано використовуючи можливості інформаційно-комунікаційних технологій.

Діагностика готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій за особистісно-оцінювальним компонентом здійснюється за критерієм «здатність до рефлексії та оцінювання особистісно-професійної готовності до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ». Вважаємо, що вміння критично аналізувати й оцінювати результат власної педагогічної діяльності, проводячи паралель між очікуваними результатами на початковому етапі освітнього процесу (відповідно до поставленої мети на визначених завдань), обраним освітнім інструментарієм (методів, форм та засобів навчання дошкільників) та рівнем засвоєння умінь дітьми старшого дошкільного віку є найвищим проявом готовності майбутнього вихователя до формування природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Поряд з цим, результат готовності проявляється в спроможності майбутнього вихователя до демонстрації та популяризації власного навчально-методичного інструментарію та практичного досвіду в освітньому просторі країни та за її межами.

Показниками критерію «здатність до рефлексії та оцінювання особистісно-професійної готовності до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ» є: здатність до оцінювання результатів власної професійної діяльності у формуванні природничо-дослідницьких умінь дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ; розробка власних навчально-методичних матеріалів досліджуваного нами явища, демонстрування та популяризація їх на веб-ресурсах серед здобувачів освіти, педагогів-практиків й інших учасників освітнього процесу.

Висновки. Отже, виокремлення нами критеріїв та показників дозволить визначити рівень професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. З метою узагальнення результатів дослідження професійної готовності майбутніх вихователів до формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій через параметри критеріїв та показників перспективу дослідження вбачаємо у визначенні та характеристиці рівнів їх готовності до здійснюваного процесу.

Література:

1. Волинець Ю. Теоретичні основи формування готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до дослідницької діяльності. *Наукові записки [Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова]. Серія : Педагогічні та історичні науки*, 2012. Випуск 103. С. 44-52
2. Маргіта Н. Критерії готовності майбутніх вихователів до організації експериментування старших дошкільників. *Спец. випуск наук.-практ. журн. Південного наук. центру АПН України*, Одеса, 2011. № 6/СІІ. С. 155–157
3. Мардарова І. Підготовка майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій в організації пізнавальної діяльності старших дошкільників: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. *Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського*. Одеса., 2012. 239 с.
4. Чекан О. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів засобами інформаційно- комунікаційних технологій. *Наука і освіта*. 2017. №4. С. 57-62.
5. Великий тлумачний словник сучасної мови URL: <https://slovyk.me/dict/vts/%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B9> (дата звернення: 11.12.2021)
6. Професійна освіта: Словник: навч. посібник. уклад. С.У. Гончаренко та ін.; за ред. Н.Г. Ничкало. Київ : Вища школа, 2000. 380 с.
7. Торчевський Р. Педагогічні умови розвитку управлінської культури майбутніх магістрів військового управління в системі післядипломної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. *Національна академія педагогічних наук України, Інститут професійно-технічної освіти*. Київ, 2012. 300 с.
8. Гуржій А. М. Методологія критеріїв оцінювання. *Освіта України*. 2000. № 44–45. С.11
9. Підласий І. П. Педагогіка: Новий курс: [Підручник для студ. вищ. навч. закладів]. В 2 кн. Москва : Гуманіст. вид. Центр ВЛАДОС, 2001. 285 с.
10. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf> (дата звернення: 9.12.2021)
11. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012-m.pdf> (дата звернення: 9.12.2021)
12. Професійний стандарт за професією «Вихователь закладу дошкільної освіти» URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti> (дата звернення: 7.12.2021)
13. Національна рамка кваліфікацій URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy> (дата звернення: 7.12.2021)
14. Теличко Т. Формування фахової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на засадах міждисциплінарного підходу: дис. ... док. філос.: 015. *Мукачівський державний університет*. Мукачево, 2021. 294 с.

References:

1. Volinec', Ju. (2012). Teoretichni osnovi formuvannja gotovnosti majbutnih vihovateliv doshkil'nih navchal'nih zakladiv do doslidnic'koï dijial'nosti [Theoretical bases of formation of readiness of future educators of preschool educational institutions for research activity]. *Naukovi zapiski [Nacional'nogo pedagogichnogo universitetu im. M. P. Dragomanova]. Serija : Pedagogichni ta istorichni nauki - Scientific notes [National Pedagogical University. MP Dragomanova]. Series: Pedagogical and historical sciences*, 103, 44-52 [in Ukrainian].
2. Margita, N. (2011). Kriteriï gotovnosti majbutnih vihovateliv do organizacii eksperimentuvannja starshih doshkil'nikiv [Criteria for the readiness of future educators to organize the experimentation of senior preschoolers]. *Spec. vipusk nauk.-prakt. zhurn. Pivdenного nauk.*